

ชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง : การศึกษาตามแนวบรรพชนศาสตร์ชาติพันธุ์

ศรัญญู คงขาว

๕๘๐๖๖๑๒๔๔๕

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง ที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทย โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้รวบรวมจากเทศบาลเมืองพัทลุง จำนวนทั้งสิ้น ๑๔๐ ชื่อ ผลการศึกษาพบว่าความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง มี ๑๒ กลุ่มความหมาย ได้แก่ ๑) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง เช่น โพนก้องเกียรติ โพนเรืองเดชา คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ ๒) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน เช่น โพนไฉ่เคียน โพนโหนด-แก้ว คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ ๓) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ เช่น โพนสามกษัตริย์ โพนพ่อขุนราม คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ ๔) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม เช่น โพนมงามมงคล โพนขวัญเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๙ ๕) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ เช่น โพนพญาแดงเดือด โพนพิชิตไพร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๔ ๖) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ เช่น โพนพรชัย โพนโชคนำชัย คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๙ ๗) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน เช่น โพนก้องขุนเขา โพนสะท้านฟ้า คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๕ ๘) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่ เช่น โพนชายแดน โพนพัทลุง คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ ๙) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น โพนฤทธิ์เดช โพนหน้าทอง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๔ ๑๐) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน เช่น โพนน้องเอก โพนสองพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๙ ๑๑) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น โพนดาวเหนือ โพนมะม่วง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๘ และ ๑๒) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า เช่น โพนเพชรประกายแสง โพนทับทิมทอง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๓ ทั้งนี้กลุ่มความหมายที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทยหลายประการ ได้แก่ วิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับธรรมชาติ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับวิชาคม ความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคล ค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจ

บทนำ

ศิลปวัฒนธรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของบรรพบุรุษ เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเจริญอย่างมีอารยะ เช่นเดียวกับบรรพบุรุษในอดีตกาลที่ได้นำเอาหนังวัว หนังควายมาหุ้มปลายไม้ท่อนที่เจาะกลวงทะลุทั้งสองด้าน แล้วหาไม้มาตีหนังซึ่งไว้งนดังแล้วเรียกสิ่งนั้นว่า “กลอง” ซึ่ง “ชาวพัทลุง” เรียกกลองขนาดใหญ่ว่า “โพน” หรือ “ตะโพน”

“โพน” เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้าน และเป็นเครื่องให้จังหวะสัญญาณชนิดหนึ่ง จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับ “กลอง” ซึ่งในกลุ่มชนพื้นบ้านพื้นเมืองทั่วโลกจะมีเครื่องดนตรีที่มีลักษณะเดียวกันนี้มาช้านานแล้ว โดยโพนจะมีขนาดใหญ่กว่าและมีเสียงที่ดังกว่า เนื่องจากระบบโครงสร้างการทำโพนที่ต่างไปจากการทำกลอง ทำให้คุณภาพเสียงมีความโดดเด่นเฉพาะตัว รวมทั้งลีลาในการตีการใช้ประโยชน์แตกต่างกันไปจากท้องถิ่นอื่น จึงถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของโพนเมืองพัทลุง (เทศบาลเมืองพัทลุง, ๒๕๕๙, น.๘)

ภาพ : ประเพณีแข่งโพน-ลากพระของจังหวัดพัทลุง

ที่มา : <http://www.newsdd.com/tag>

กล่าวได้ว่า “โพน” หรือ “กลองขนาดใหญ่” เป็นเครื่องดนตรีให้จังหวะที่มีความเจริญควบคู่กับวิถีชีวิตของมนุษย์ช้านานแล้ว และได้อยู่เคียงคู่กับวิถีชีวิตของชาวพัทลุงตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดพัทลุงตลอดมา โดยชาวพัทลุงใช้โพนประกอบกิจกรรมตามวิถีชีวิต คือ การตีโพนเพื่อให้สัญญาณเวลา พระภิกษุฉันภัตตาหาร ตีโพนเพื่อเป็นสัญญาณบอกเหตุร้ายยามค่ำคืน ตีโพนเพื่อเป็นสัญญาณนัดประชุม หรือรวมกลุ่ม หรือบ้างก็ตีโพนเพื่อเตรียมการเตรียมงาน - เตรียมกิจกรรมต่าง ๆ

อาทิ งานบุญประเพณี ทอดกฐิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการตีโพนเพื่อให้จังหวะและสัญญาณในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันออกพรรษา เพื่อชักชวนชาวบ้านให้ตื่นตัวไปร่วมจัดสร้างเรือพระบ้าง เพื่อความสนุกสนานในการลากพระบ้าง (จะลากเรือพระให้เร็วหรือช้า หรือจะระทึกใจเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับจังหวะและเสียงของโพน) เพื่อประชันพลังกำลัง หรือประชันเสียงโพนกันบ้าง จนมีการพัฒนารูปแบบกลายเป็น “การแข่งขันโพน” ซึ่งปัจจุบันได้รับการเสนอให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขากีฬามรดกภูมิปัญญาไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “จะร้อยพันแมนหมื่นเสียงตะโกน ถาจะสู้เสียงแข่งโพนที่เมืองลุง” (เทศบาลเมืองพัทลุง, ๒๕๕๖)

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของโพนคือ “เสียง” ที่ดังสนั่นกังวาน แต่โพนจะดังหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่นการคัดเลือกไม้ที่ทำโพน การขูดเจาะรูโพน การคัดเลือกหนังหุ้มโพน ไม้ตีโพน และเทคนิคการตี ดังนั้นการประดิษฐ์โพนที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ และเมื่อทำโพนแล้วเสร็จก็จะมี “การตั้งชื่อโพน” แต่ละใบเพื่อให้เป็นนามเรียกขาน และใช้ชื่อที่มีความหมายดีงาม เป็นสิริมงคลแก่โพนและผู้เป็นเจ้าของ เช่น โพนก้องเกียรติ โพนฟ้าสะท้าน โพนเจ้าพระยา โพนสามกษัตริย์ โพนพิชิตไพร่ โพนสุริโย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง เพื่อให้เห็นวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของคนไทยผ่านภาษาจากการตั้งชื่อ โดยใช้แนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง

๒. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทย

ขอบเขตของการศึกษา

๑. พื้นที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ จังหวัดพัทลุงเท่านั้น

๒. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการรวบรวมรายชื่อและประวัติโพนในจังหวัดพัทลุงจากเทศบาลเมืองพัทลุง มีจำนวน ๑๔๐ ชื่อ

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับวิธีการทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ผลงานวิจัยหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนรวบรวมเอกสารและสัมภาษณ์นักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับโปงในจังหวัดพัทลุง

๒. ติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เทศบาลเมืองพัทลุง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและคัดลอกรายชื่อโปง ประวัติเจ้าของโปง และข้อมูลสำคัญอื่น ๆ

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์ความหมายของส่วนประกอบที่ประกอบเป็นชื่อโปง จากนั้นศึกษาเกณฑ์การตั้งชื่อ โดยพิจารณาว่าชื่อโปงแต่ละชื่อมีความสัมพันธ์กับสิ่งใด แล้วจึงจัดระบบความสัมพันธ์ขึ้นเป็นกลุ่มในการจำแนก เช่น **ชื่อโปงอนันตชัย** หมายถึง ชัยชนะอันมาถล่ม โดยจะยึดความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ผู้ศึกษาจึงจัดให้อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ แต่ในกรณีที่ชื่อโปงมีมากกว่าหนึ่งความหมาย เช่น **ชื่อโปงเพชรมงคลชัย** เมื่อวิเคราะห์ความหมายแล้วคำว่า **เพชร** หมายถึงชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยอื่น ๆ ผู้ศึกษาจึงจัดให้อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า ส่วนคำว่า **มงคลชัย** หมายถึง การนำมาซึ่งความเจริญแห่งชัยชนะ ผู้ศึกษาจึงจัดให้อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ เป็นต้น

๒. วิเคราะห์ความหมายของชื่อโปงในจังหวัดพัทลุงจำนวนทั้งหมด ๑๔๐ ชื่อ ที่สะท้อนวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของคนไทย

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ “แนวคิดภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantic)” เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นการศึกษาภาษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงระบบปริชาน ความรู้ ความคิด ค่านิยม ทศนคติของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ เฟรด อังโนมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๘) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์มีหลักการ คือภาษาเป็นสิ่งที่สะท้อนความคิดและการมองโลกของมนุษย์ เพราะรูปภาษาหนึ่ง ๆ ย่อมมีมีโนทัศน์เสมอ ดังนั้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ และโครงสร้างภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งจะทำให้เห็นแนวความคิด ค่านิยม โลกทัศน์ของชนกลุ่มนั้นได้ การมีอยู่ของคำทำให้ทราบถึงการมีอยู่หรือไม่มีของสิ่งของในแต่ละวัฒนธรรมได้ โดยการศึกษาจากคำศัพท์ที่ปรากฏ เพราะคำเหล่านี้จะเป็นตัวแทนสิ่งต่าง ๆ ของสภาวะแวดล้อมที่ชนกลุ่มนั้นอาศัยอยู่ นอกจากนี้การมีรูปคำศัพท์ปรากฏเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าโนทัศน์หรือสิ่งนั้นมีอยู่อย่างมีนัยสำคัญในสังคม เนื่องจากคนในวัฒนธรรมนั้นให้ความสำคัญกับของสิ่งนั้นทำให้มีคำศัพท์สื่อสารกัน

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อโปงในจังหวัดพัทลุงทั้งหมด ๑๔๐ ชื่อ สามารถจัดกลุ่มความหมายได้ทั้งหมด ๑๒ กลุ่มความหมาย โดยแต่ละกลุ่มความหมายพิจารณาจากชื่อโปงที่มีความหมายสอดคล้องกัน หรือมีความหมายทำนองเดียวกัน เช่น “ฉลองชัย” หมายถึง การฉลองชัยชนะ “โชคนำชัย” หมายถึง ชัยชนะที่นำมาให้ได้โดยไม่ต้องคาดหมาย “พรชัย” หมายถึง ความประสงค์แห่งชัยชนะ “จำวพิชัย”

หมายถึง เจ้าแห่งชัยชนะ “เพชรนำชัย” หมายถึง ความแข็งแกร่งนำมาซึ่งชัยชนะ ดังนั้นชื่อโพนดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาจะจัดให้อยู่ในกลุ่มความหมายที่เกี่ยวกับชัยชนะ เป็นต้น ทั้งนี้กลุ่มความหมายทั้ง ๑๒ กลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่าง ๆ เช่น ชื่อเสียงเกียรติยศ อำนาจวาสนา เป็นต้น ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“ก้องเกียรติ” หมายถึง ชื่อเสียงที่สรรเสริญกึกก้อง

“เรืองเดชา” หมายถึง ความรุ่งเรืองแห่งอำนาจ

๒. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงวัสดุที่นำมาใช้ในการประดิษฐ์โพน นั้นหมายถึงไม้ชนิดต่าง ๆ อาทิ ไม้ตะเคียน ไม้ตาลโตนด ไม้ขนุน เป็นต้น ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“จ้าวตะเคียน” หมายถึง โพนที่ทำจากไม้ตะเคียน

“ไอ้เคียน” หมายถึง โพนที่ทำจากไม้ตะเคียน

“ลูกตาล” หมายถึง โพนที่ทำจากไม้ตาลโตนด

๓. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงอำนาจความยิ่งใหญ่ เกรียงไกร ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“พ่อขุนราม” หมายถึง พระมหากษัตริย์ผู้มีพระราชอำนาจอันยิ่งใหญ่แห่งกรุงสุโขทัย

“สามกษัตริย์” หมายถึง สามกษัตริย์ผู้เกรียงไกรแห่งแผ่นดิน

“สิงหราช” หมายถึง พญาราชสีห์ ซึ่งเป็นสัตว์ในตำนานป่าหิมพานต์ที่มีความสง่า และ
น่าเกรงขาม

๔. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงสิ่งที่ดีงาม เป็นสิริมงคล ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“มหามงคล” หมายถึง การที่นำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลอันยิ่งใหญ่

“ศรีไพศาล” หมายถึง ความดีงามอันกว้างใหญ่

“ขวัญเมือง” หมายถึง ความมีมงคลและยอดกำลังใจของเมือง

๕. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงการต่อสู้เพื่อชิงเอาชัย ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“พิชิตไพร่” หมายถึง การปราบข้าศึกให้แพราบ

“แสนเชิง” หมายถึง ชั้นเชิงอันมากล้น

“อหิงสา” หมายถึง การต่อสู้อย่างไม่เบียดเบียน

๖. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงชัยชนะ ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“อัยยะฉลองชัย” หมายถึง การฉลองชัยชนะ

“อนันตชัย” หมายถึง ชัยชนะอันมากล้น

“เพชรนำชัย” หมายถึง ความแข็งแกร่งที่จะนำไปสู่ชัยชนะ

๗. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน คือ กลุ่มความหมายที่เจ้าของโพนต้องการจะสื่อถึงเสียงของโพนที่มีความดังกึกก้อง กังวาน โดยอาจใช้ในลักษณะของความเปรียบ ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“ก้องคีรี” หมายถึง เสียงดังกึกก้องทั่วภูเขา

“ฟ้าสะท้าน” หมายถึง เสียงดังสนั่นฟ้าสะเทือน

“ก้องตุลา” หมายถึง เสียงดังกึกก้องในเดือนตุลาคม (ช่วงวันออกพรรษา ซึ่งจะมีประเพณี แห่โพน-ลากพระประจำปี)

๘. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่ คือ กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่หนึ่ง ๆ ในจังหวัดพัทลุง หรือในประเทศไทย ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“พัทลุง” หมายถึง จังหวัดพัทลุง ซึ่งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย

“อัยยะชัยบุรี” หมายถึง ตำบลชัยบุรี เป็นชื่อตำบลหนึ่งในจังหวัดพัทลุง

“เพชรปักษ์ใต้” หมายถึง ภาคใต้ของประเทศไทย

๙. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ คือ กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาทิ ความเชื่อเรื่องโชคลาภ ความเชื่อเรื่องสิริมงคล ความเชื่อเรื่องพิธีกรรม ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นต้น ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“นะหน้าทอง” หมายถึง พิธีกรรมหนึ่งที่เชื่อว่าสามารถเสริมดวงชะตาในด้านเมตามหาเสน่ห์ และเพิ่มโชคลาภได้

“เสาร์ห้า” หมายถึง วันเสาร์ ขึ้นหรือแรม ๕ ค่ำ เดือน ๕ ตามคติความเชื่อของโบราณ เชื่อว่า ดาวเสาร์เป็นดาวแห่งความเข้มแข็ง และมีพลังมาก หากมีการประกอบพิธีพุทธาภิเษกวัตถุมงคลในวันเสาร์ห้า จะมีพุทธคุณด้านคงกระพัน และแคล้วคลาด

“เทพรักษ์” หมายถึง เทพรักษ์ผู้เป็นเทวดาทำหน้าที่อารักขาสถานที่หรือต้นไม้

๑๐. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน คือ กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับชื่อเจ้าของโพน หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน อาทิ คนในครอบครัว หรือญาติพี่น้อง เป็นต้น ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“หลวงโก” หมายถึง ชื่อบุคคลผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน

“ขุนฤทธิ์” หมายถึง ชื่อสกุลที่นำมาตั้งเป็นชื่อโพน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน

“ศิษย์ลุงผัน” หมายถึง ชื่อบุคคลที่เจ้าของโพนให้ความสำคัญและให้ความเคารพนับถือ

๑๑. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ คือ กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติรอบตัว แล้วนำมาตั้งเป็นชื่อโพน อาทิ ดอกไม้ ต้นไม้ ดวงดาว สัตว์ เป็นต้น ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“มะม่วง” หมายถึง ชื่อไม้ต้นชนิดหนึ่ง

“ดาวเหนือ” หมายถึง ดาวฤกษ์สุกใสดวงหนึ่งที่อยู่ใกล้ที่สุดกับขั้วท้องฟ้าเหนือ

“ดอกหนูน” หมายถึง ดอกขนน หรือดอกหนูน (ภาษาถิ่นพัทลุง) เป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งที่เกิดจากต้นขนน

๑๒. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า อาทิ แร่หรืออัญมณีต่าง ๆ ตัวอย่างชื่อโพนที่อยู่ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น

“เพชรน้ำหนึ่ง” หมายถึง ชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยอื่น ๆ

“มณีแดง” หมายถึง แก้วหินมีค่าสีแดง ในจำพวกนพรัตน์ มักเหมือนถึงทับทิม

“ทองเนื้อเก้า” หมายถึง ทองคำบริสุทธิ์ โบราณกำหนดคุณภาพของเนื้อตั้งแต่เนื้อสี่ถึงเนื้อเก้า

กลุ่มความหมายของชื่อโพนทั้ง ๑๒ กลุ่มดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังตาราง

ที่	กลุ่มความหมาย	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า	๑๗.๕๓
๒	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ	๑๕.๕๘
๓	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน	๑๒.๙๙
๔	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ	๑๑.๐๔
๕	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่	๙.๐๙
๖	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน	๘.๔๕
๗	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ	๖.๔๙
๘	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้	๕.๘๔
๙	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม	๕.๑๙
๑๐	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่	๓.๒๕
๑๑	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน	๓.๒๕
๑๒	กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง	๑.๓๐
รวม		๑๐๐

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มความหมายของชื่อโพนที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๓ รองลงมาคือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๘ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๙ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๕ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๙ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๙ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐

วิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อโพน

ภาษาเป็นสิ่งที่สะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และการมองโลกของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์ชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงก็จะทำให้เห็นวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ของคนไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อโพนจะพิจารณาจากกลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายใดปรากฏในความถี่สูงแสดงว่ามีวิถีชีวิต รวมทั้งมีความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง พบวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ของคนไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อโพน

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง พบกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ มีความถี่มากเป็นอันดับ ๒ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๘ อันสะท้อนให้เห็นถึง “วิถีชีวิตของคนไทยที่มีความผูกพันกับธรรมชาติ” อย่างมีนัยสำคัญ โดย “วิถีชีวิต” คือ แนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย วิถีไทยจึงเป็นแหล่งรวมความรู้เรื่องสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทย การประพฤติปฏิบัติ การศึกษาอบรม ตลอดจนการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

วิถีชีวิตคนไทยที่โดดเด่นและเห็นได้ชัด เป็นรูปแบบชีวิตที่สอดคล้องผูกพันกับ “ธรรมชาติ” อาศัยธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ เชื้อในอำนาจของดินฟ้า ดังปรากฏหลักฐานที่มีการจารึกไว้บนหลักศิลาจารึกในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” อันแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ ผู้คนไม่อดอยาก โดยเทียบได้กับในแหล่งน้ำทุกที่มีปลาให้จับเป็นอาหาร ในนามีข้าวอุดมสมบูรณ์ และเมื่อกกล่าวถึงประเทศไทย “ประเทศแห่งการเกษตรกรรม” ทั้งทางด้านการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอสำหรับการบริโภคในประเทศ และสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ กล่าวได้ว่าเมืองไทยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญของโลกอีกด้วย

ด้วยเหตุที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ในผืนแผ่นดินไทย ซึ่งมีความหลากหลายในสายพันธุ์และชนิดพันธุ์อันเป็นอัตลักษณ์ของประเทศ บรรพบุรุษในอดีตได้สำนึกในความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติโดยสะท้อนให้เห็นเป็นองค์รวมว่า “ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ” มีดินดำน้ำชุ่มเสมอและเหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหาร ทำให้คนไทยมีความอยู่ดีกินดีตามสภาพแวดล้อม คำว่า “ทรัพย์ในดิน” ตามนัยทางทรัพย์สินหมายถึง ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุที่พืชต้องการเพื่อการเจริญเติบโต ทำให้การทำเกษตรกรรมของคนไทยในอดีตจึงกลายเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประจำถิ่น ผู้คนในชุมชนท้องถิ่นส่วนมากจึงประกอบอาชีพชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ชาวนา จนได้ชื่อว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติ นอกจากนี้บรรพชนไทยในสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นได้พัฒนาตน ปรับตัวทางด้านอาหารการกิน และการตั้งถิ่นอาศัยเพื่อการดำรงชีวิตให้เหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ เช่น การสร้างผลผลิตทางการเกษตรด้านพืชสวนไร่นา การรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยพืชสมุนไพรแบบแพทย์แผนไทย การปรุงอาหารทั้งของคาวและของหวาน การหมักทำเหล้าและของหมักดอง การทำหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยชนบทในยามว่างจากการทำเกษตรกรรมแล้วก็จะมีการร้องรำทำเพลงกันอย่างสนุกสนานร่าเริงแจ่มใสด้วยรอยยิ้มเสมอ แม้กระทั่งอยู่ในภาวะที่มีทุกข์จากภัยธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้จึงเป็นวิถีชีวิตที่งดงามและรักความสงบสุขตามสภาพธรรมชาติอันเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์ประจำชาติ จึงอาจกล่าวได้อย่างภาคภูมิใจว่าเกษตรกรชาวไทยเป็นผู้ปลูกความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมจนเกิดความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงของมนุษย์ และความยั่งยืนของสังคมชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความมั่นคงของชาติไทยมาเป็นเวลายาวนาน ส่วนคำว่า “สินในน้ำ” ก็มีนัยสำคัญทางทรัพย์สินเช่นเดียวกัน เมืองไทยมีสิ่งมีชีวิตในน้ำมากมายหลากหลายชนิด ทั้ง กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์น้ำจำนวนมากที่ดำรงชีวิตร่วมกันเป็นระบบนิเวศทางน้ำหลากหลายรูปแบบในแต่ละท้องถิ่น และเป็น “คลังอาหาร” ที่อุดมสมบูรณ์ของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้เกษตรกรและชุมชนชาวไทยได้อาศัยพึ่งพาน้ำเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการเดินทางและการประมงพื้นบ้าน ทำให้คนไทยมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ผูกพันกับน้ำมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากประเพณี

ลอยกระทงประจำปีเพื่อคารวะและขอขมา “พระแม่คงคา” ในสิ่งที่ชาวบ้านได้กระทำการล่วงเกินไปในแต่ละปี จนก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีไทยอันทรงคุณค่าอีกมากมาย

“ทรัพย์สินในดิน สินในน้ำ” ที่ธรรมชาติได้รังสรรค์ขึ้นมาจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพตามสภาพของระบบนิเวศ ซึ่งมีกระบวนการปรับตัวอยู่ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ ตลอดจนการบริการทางระบบนิเวศ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อผู้คนในสังคมชุมชนท้องถิ่นของประเทศและของภูมิภาค คุณค่าของทรัพยากรดังกล่าวนี้ว่าเป็น “ทุนทางธรรมชาติ” (natural capital) ที่ล้ำค่าเหนือกว่าทุนทางการเงินในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ประเทศไทยจึงได้ชื่อว่าเป็น “สุวรรณภูมิ” หรือ “แผ่นดินทอง” ของภูมิภาคนี้ รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่มีความสุข ทั้งนี้ยังมีคำกล่าวที่ว่า “น้ำใสไหลเย็น เห็นตัวปลา” ที่สะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีจิตวิญญาณอิงอยู่กับธรรมชาติ และปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างลงตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธิ์ ไบไม้ (๒๕๕๐) เรื่องธรรมชาติกับวัฒนธรรมและสังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ โดยชื่อโพนที่เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น โพนชลาลัย โพนหอมทอง โพนมดแดง โพนสุริโย โพนดอกผักบุ้ง โพนไฟแดง เป็นต้น

ความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อโพน

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง พบว่าชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงได้สะท้อนความเชื่อหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับวิทยาคม และความเชื่อเรื่องผีสังเทวดา เป็นต้น

ความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงล้วนเป็นความเชื่อที่ผูกพันกับคนไทยมาช้านาน โดยเฉพาะ “ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา” “ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์” “ความเชื่อเกี่ยวกับวิทยาคม” และ “ความเชื่อเรื่องผีสังเทวดา” ซึ่งระบบความเชื่อย่อมรวมถึงศาสนา และความเชื่อในลัทธิต่าง ๆ ศาสนา ในความหมายกว้าง ๆ คือการบวงสรวงบูชาหรือการสร้างสัมพันธ์ทางอันดีระหว่างมนุษย์กับอำนาจศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ซึ่งมนุษย์เชื่อว่าสามารถควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือวิถีทางของธรรมชาติและวิถีชีวิตของมนุษย์ ศาสนาตามทัศนะทางมานุษยวิทยาจึงบ่งบอกนัยถึงการขยายความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ออกไปสู่ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีอำนาจเหนือมนุษย์และธรรมชาติ ดังนั้นศาสนาและความเชื่อทางศาสนาจึงเป็นสิ่งสากลที่เราพบเห็นได้ในทุกสังคมตลอดมาทุกยุคทุกสมัย (ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๓๗, น.๒๑๔) ศาสนาอาจจัดว่าเป็นวัฒนธรรมทางนามธรรมที่มีผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางรูปธรรม การทำความเข้าใจศาสนาเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แรกเริ่มทีเดียวศาสนาและความเชื่อถือกำเนิดจากความกลัว ความต้องการความมั่นคงทางจิตใจ และความสงสัยในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวมนุษย์ในสมัยโบราณ มนุษย์ดำเนินชีวิตในท่ามกลางปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถเข้าใจได้ ไม่ว่าจะเป็นความมืด ความสว่าง ความร้อน ความหนาว พายุฝน ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ภาวะเกิด แก่ เจ็บ ตาย ฯลฯ ทำให้เกิดความกลัวและเชื่อว่าต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจลึกลับอยู่เหนือปรากฏการณ์เหล่านี้ซึ่งสามารถบันดาลคุณและโทษแก่มนุษย์ได้ ฉะนั้นมนุษย์จึงพยายามหาวิธีการอ่อนน้อมเอาใจหรือต่อรองกับอำนาจลึกลับของธรรมชาติด้วยการบูชา บนบานหรือเช่นไหว้ ทศนคติทานอนึ่งนักปราชญ์ทางวัฒนธรรมประเพณี คือ เสถียร โกเศศ (๒๕๑๐) ได้กล่าวว่า “สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังมีความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ศาสนาพื้นบ้าน อันก่อให้เกิดประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์เพื่อก่อให้เกิดความสบายใจ บรรลุตามที่ต้องการ” โดยในสังคมไทยก็ปรากฏความเชื่อต่าง ๆ มากมาย อาทิ

ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากคนไทยนับถือพระพุทธศาสนาตั้งแต่บรรพบุรุษ ความเชื่อจึงมุ่งเน้นพระรัตนตรัยและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ได้แก่

ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ สัตว์โลกทั้งหลายย่อมเวียนว่ายตายเกิดวัฏสงสาร ตามผลแห่งกรรมของตน เป็นความเชื่อตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ดังตัวอย่างที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖ ข้อ ๒๑๙ สังยุตตนิกาย “...ดูกรภิกษุทั้งหลาย การเวียนว่ายตายเกิดเปรียบเสมือนท่อนไม้ที่โยนขึ้นไปในอากาศ บางครั้งก็ตกลงทางโคน บางครั้งก็ตกลงทางกลาง บางครั้งก็ตกลงทางปลาย สัตว์ทั้งหลายผู้มีวิชาเป็นเครื่องกัน มีตัณหาเป็นเครื่องผูกมัดวิ่งไปท่องเที่ยวไปอยู่ บางครั้งก็ไปสู่อีกโลกหนึ่ง บางครั้งก็มาสู่อีกโลกหนึ่งจากโลกอื่น ดูกรภิกษุทั้งหลาย สงสาร (การเวียนว่ายตายเกิด) นี้ มีที่สุดอันตายไปไม่พบ ไม่ปรากฏเงื่อนไขในเบื้องตัน เบื้องปลายของสัตว์ผู้มีวิชาเป็นเครื่องกัน ตัณหาเป็นเครื่องผูกมัด วิ่งไปท่องเที่ยวไปอยู่ ควรเพื่อจะเบื่อหน่าย คลายกำหนดในสังขารทั้งปวงควรที่จะพ้นไปเสีย” (กรมการศาสนา กระจ่างวัฒนธรรม, ๒๕๕๒, น.๗)

ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ เป็นความเชื่อตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ดังปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ ข้อ ๑๙๑ ปัญจกนิบาตร อังคุตตรนิกาย “...ดูกรภิกษุทั้งหลายบุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่าง ย่อมขึ้นสวรรค์เหมือนถูกนำตัวไปวางไว้ ธรรม ๕ อย่าง คือ ๑) ผู้เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) ผู้เว้นจากการลักทรัพย์ ๓) ผู้เว้นจากการประพฤตินอกใจ ๔) ผู้เว้นจากการพูดปด ๕) ผู้เว้นจากการตั้งอยู่ในความประมาทด้วยการดื่มน้ำเมา คือ สุราเมรัย ดูกรภิกษุทั้งหลายบุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างเหล่านั้นแล ย่อมขึ้นสวรรค์เหมือนถูกนำตัวไปวางไว้ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, ๒๕๒๔, น.๑๐๐)

ผลการศึกษาพบข้อโพนที่เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เช่น “โพนทวิภพ” หมายถึง สองภพชาติทั้งในอดีตและปัจจุบัน “โพนกลีบสวรรค์” หมายถึง โลกของเทวดาหรือเมืองฟ้า เป็นต้น

ความเชื่อเกี่ยวกับวิทยาคม เป็นความเชื่อเรื่องสิ่งลึกลับที่เหนือธรรมชาติ ไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ แยกออกได้เป็น ๒ เรื่อง ได้แก่

ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถา เป็นจำพวกตัวอักษรหรืออักขระที่ผูกเป็นข้อความถือว่ามีความอำนาจลึกลับแฝงเร้นอยู่ เมื่อนำไปใช้ตามที่กำหนด เช่น นำไปบริกรรม เสกเป่า หรือสวด เชื่อว่าจะเกิดความศักดิ์สิทธิ์หรือเกิดความขลัง ปัดเป่าป้องกันสิ่งชั่วร้าย หรือดลบันดาลให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คาถามหานิยมของหลวงปู่ หลวงตา หลวงพ่อ ฯลฯ ที่คนในสังคมยอมรับ ปัจจุบันความเชื่อประเภทนี้ได้ลดน้อยลง ด้วยเหตุความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่สำหรับในความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถา วิทยาคม และสิ่งที่มีอำนาจลึกลับของมนุษย์นั้น มาลินไนล์สกี อธิบายว่า “เป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์เมื่อรู้สึกตัวว่าไม่มั่นคงและปลอดภัย จากสิ่งที่เกิดหรือเหตุการณ์ที่มนุษย์มีความรู้และความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นน้อย จึงต้องแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยว เช่น เวทมนตร์คาถา เพื่อเป็นกำลังใจที่จะแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ” (กรมการศาสนา กระจ่างวัฒนธรรม, ๒๕๕๒, น.๘)

ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง เป็นความเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เชื่อว่าสามารถป้องกันอันตราย ยิง แหวง ฟันไม่เข้า ตัวอย่างเช่น เหล็กไหล เขี้ยวหมูตัน เขี้ยวเสือ เป็นต้น

ผลการศึกษาพบข้อโพนที่เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับวิทยาคม เช่น “โพนหน้าทอง” หมายถึง พิธีกรรมหนึ่งซึ่งเชื่อว่าสามารถเสริมดวงชะตาในด้านเมตามหาเสน่ห์ และเพิ่มโชคลาภได้ “โพนเสาร์ห้า” หมายถึง วันเสาร์ ขึ้นหรือแรม ๕ ค่ำ เดือน ๕ ตามคติความเชื่อของโบราณเชื่อว่า ดาวเสาร์เป็นดาวแห่งความเข้มแข็ง และมีพลังมาก หากมีการประกอบพิธีพุทธาภิเษกวัตถุมงคลในวันเสาร์ห้า จะมีพุทธคุณด้านคงกระพัน และแคล้วคลาด “โพนมนต์เทวีญู” หมายถึง คำศักดิ์สิทธิ์แห่งเทวดา เป็นต้น

ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อประเภทนี้น่าจะเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยสังคมไทยมาแต่อดีตในทุกชุมชน กระทั่งไม่สามารถแยกจากกันได้ บ้างก็ถือเป็นสิ่งประจำบ้าน ประจำหมู่บ้าน ประจำเมืองเกือบจะทุก

หมู่บ้าน ถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองก็คงจะไม่ผิด ส่วนมากจะพบเห็นได้จากพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง รูปเหมือนพระสงฆ์ที่เคารพนับถือเป็นเกจิอาจารย์ของชาวบ้านหรืออาจจะกล่าวรวมไปถึงศาลปู่ตา ศาลหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อ ศาลเจ้าแม่ ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านมีความเชื่อร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อสักการบูชา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยเชื่อว่าสามารถดลบันดาลให้ในสิ่งที่ชาวบ้านต้องการได้ และในการที่จะได้ในสิ่งที่ต้องการก็ต้องมีรูปแบบของพิธีกรรม ในการอ้อนวอน ร้องขอ และการจัดสิ่งตอบแทนด้วยสิ่งของต่าง ๆ ความเชื่อในประเภทนี้ยังคงมีปรากฏให้เห็นในสังคมไทยยุคปัจจุบัน เป็นบ่อเกิดของการหลอกลวงประชาชนโดยทุจริตชน หากประชาชนขาดภูมิคุ้มกันทางความเชื่อที่ดีเพียงพอ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒, น.๘)

ผลการศึกษาพบชื่อโพนที่เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น “โพนเจ้าแม่เขาดิน” หมายถึงชื่อเจ้าแม่ตนหนึ่งที่ชาวบ้านให้การเคารพบูชา นับถือ เป็นต้น

ความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดา ผีसाงเทวดา คนในสังคมไทย หมายถึง สิ่งลึกลับที่มองไม่เห็นตัวตน ถือว่ามีอิทธิฤทธิ์และอำนาจเหนือมนุษย์ สามารถให้คุณและให้โทษก็ได้ โดยที่ชุมชนต่าง ๆ ได้มีการแบ่งแยกออกตามความเชื่อว่ามีผีดี คือ ผีที่ให้คุณกับมนุษย์ ได้แก่ จำพวกเทวดา ผีเรือน ผีปู่ย่าตายาย ฯลฯ และผีไม่ดีหรือผีร้ายคือ ผีที่ให้โทษกับมนุษย์ ที่ชาวบ้านเรียกว่า ผีปอบ ผีขมด ผีกองกอย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหาบทสรุปได้แน่ชัดว่ามีจริงหรือไม่ บางครั้งในสิ่งที่เกิดขึ้นก็มีเหตุอันน่าเชื่อถือ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒, น.๘)

ผลการศึกษาพบชื่อโพนที่เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับผีसाงเทวดา เช่น “โพนเทพสิงทร” หมายถึงชื่อเทพหรือเทวดาตนหนึ่งที่มีอิทธิฤทธิ์และอำนาจ “โพนเทพรักษ” หมายถึง เทพารักษ์ผู้เป็นเทวดาทำหน้าที่อารักขาสถานที่หรือต้นไม้ เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ที่ได้ยังสอดคล้องกับผลวิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยในงานวิจัยอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือ งานวิจัยของ กฤติกา ชูผล (๒๕๕๔) พบความเชื่อที่สะท้อนจากชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชคลาง ความเชื่อเรื่องสิริมงคล ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ค่านิยมของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อโพน

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง พบว่าชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงได้สะท้อนค่านิยมของคนไทยในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคล ค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจ

ค่านิยม (Value) เป็นทัศนคติของคนหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่า และความถูกต้องของสังคมนั้น ๆ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี รวมทั้งใช้เป็นเกณฑ์สำหรับเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติ โดยค่านิยมที่สะท้อนผ่านชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงล้วนเป็นค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย อาทิ “ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคล” สังเกตได้จากการตั้งชื่อโพนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับชื่อญาติพี่น้อง ชื่อครูบาอาจารย์ และโดยเฉพาะชื่อพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัว สาเหตุที่ชาวพัทลุงให้ความสำคัญกับครอบครัวมากกว่าสิ่งอื่นใดนั้น ผู้ศึกษาสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากการปลูกฝังค่านิยมในครอบครัวไทยแต่ดั้งเดิม ที่เน้นความสัมพันธ์ความแน่นแฟ้นของเครือญาติ และให้ความเคารพแก่ผู้มีพระคุณหรือผู้อาวุโสเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์นักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญในวงการโพน ผู้ศึกษาพบว่าเหตุที่เจ้าของโพนเลือกใช้ชื่อบุตรหลาน คนในครอบครัว หรือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน มาประกอบเป็นชื่อโพนนั้นมาจาก ๑) การที่เจ้าของโพนมองว่าโพนเป็นสิ่งที่รักและต้องการให้ความสำคัญเช่นเดียวกับคนในครอบครัว ๒) ต้องการแสดงความรักต่อบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน ด้วยการตั้งชื่อโพนที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญด้วยชื่อของคนที่คุณรัก ๓) ต้องการแสดง

ความหวังต่อบุตรหลานเพื่อให้สืบทอดวัฒนธรรมเครื่องดนตรีพื้นบ้าน และอนุรักษ์ประเพณีแข่งโพนด้วยการถ่ายทอดต่อเป็นมรดกให้กับอนุชนคนรุ่นต่อไป ตัวอย่างชื่อโพนที่สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคล เช่น โพนตาขุนดำ โพนน้องภาค โพนศิษย์น้อง โพนน้องเล็ก โพนเพชรสีพี่น้อง โพนขุนทอง โพนลูกแก้ว เป็นต้น

ค่านิยมเกี่ยวกับความสำคัญของครอบครัวนั้น ยังปรากฏในหมู่คนไทยกลุ่มอื่น ๆ อาทิ หมู่คนไทยเชื้อสายจีนที่สะท้อนค่านิยมเรื่องครอบครัวนี้มาจากนามสกุลที่ตั้งโดยการนำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับครอบครัวมาใช้ เช่น ชนกดี โอรสไตรรัตน์ มาตานุสรณ์ ญาติอุบลัมภ์ เป็นต้น ซึ่งค่านิยมการให้ความสำคัญต่อครอบครัวนั้นถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของกลุ่มนี้ เพราะชาวไทยกลุ่มนี้ถือระบบความอาวุโสเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากได้รับอิทธิพลของขงจื้อที่เน้นให้ชาวจีนเคารพในบรรพบุรุษของตนเอง (วนิดา เจริญสุข, ๒๕๓๒, น.๑๒๗-๑๒๙)

นอกจากค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคลแล้ว ชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงยังได้สะท้อน **“ค่านิยมของคนไทยเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจ”** ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวพัทลุงมีความต้องการเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ ทั้งนี้อาจเพราะสิ่งเหล่านี้ ถ้วนนำมาซึ่งความสุขแก่ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) ในทางจิตวิทยาที่กล่าวถึงความต้องการ ๕ ชั้นของมนุษย์ ได้แก่ ๑) ความต้องการทางกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ การขับถ่าย และอื่น ๆ ๒) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ๓) ความต้องการความรักและการรู้สึกว่ามีส่วนร่วม ๔) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น และ ๕) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ คือรู้สึกถึงความสามารถของตนเองที่มีอยู่ (สุชา จันทน์เอม, ๒๕๓๓, น.๑๐๔) ซึ่งค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจของชาวพัทลุง อยู่ในความต้องการชั้นที่ ๔ ตามทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ กล่าวคือ ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจเป็นสิ่งสำคัญที่เมื่อผู้ใดมีกับตนแล้ว จะทำให้ได้รับการยอมรับและการยกย่องจากผู้อื่นในสังคมนั่นเอง ตัวอย่างชื่อโพนที่สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจ เช่น โพนเรื่องเดชา โพนก้องเกียรติ โพนฉลองชัย โพนสิงห์นำชัย โพนร้อยเชิง โพนทมิฬ โพนพ่อขุนราม โพนสามกษัตริย์ เป็นต้น

อนึ่งค่านิยมของคนไทยเกี่ยวกับความมั่งคั่ง ที่สะท้อนจากชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง จากผลการศึกษา กลุ่มความหมายของชื่อโพนที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๓ ซึ่งสะท้อนค่านิยมของชาวพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญ เพราะนอกจากอัญมณีหรือแร่ต่าง ๆ จะมีมูลค่าสูงแล้วนั้น อีกนัยหนึ่งยังใช้เป็นสิ่งแทน “ความมีคุณค่า” ของโพน หรือใช้สื่อถึงคุณสมบัติของอัญมณี ผ่านการตั้งชื่อโพนอีกด้วย เช่น “โพนเพชรน้ำหนึ่ง” หมายถึง โพนที่เปรียบดั่งแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยอื่น ๆ “โพนมณีแดง” หมายถึง โพนที่คุณค่าราวกับแก้วหินมีค่าสีแดง ในจำพวคนพรัตน์ “โพนทองเนื้อแก้ว” หมายถึง โพนคุณภาพเสมือนทองคำบริสุทธิ์ที่โบราณกำหนดคุณภาพของเนื้อตั้งแต่เนื้อสีถึงเนื้อแก้ว เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ศึกษาายังตั้งข้อสังเกตว่าความเชื่อกับค่านิยมของคนไทยในเรื่องอัญมณีหรือแร่ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน จนเกือบจะแยกออกจากกันไม่ได้ โดย ประยูร อุรุชาภูงะ (พลูหลวง) ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี ๒๕๓๕ ได้กล่าวไว้ในหนังสืออัญมณีกับ ๑๒ ราศี (๒๕๔๖) ว่า

ในสมัยโบราณมนุษย์ได้ให้ความสำคัญกับอัญมณีในฐานะเป็นเครื่องประดับ เป็นเครื่องรางสำหรับป้องกันภัยอันตราย หรือแม้แต่การรักษาโรค เมื่อความสวยงามรวมเข้ากับความเชื่อในพลังอำนาจของอัญมณีเหล่านี้ จึงทำให้อัญมณีกลายเป็นสิ่งมีค่าที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อในพลังแห่งอัญมณีทำให้เกิดทฤษฎีประจำราศีขึ้นหลายทฤษฎี ทั้งแบบตะวันตก ตะวันออก แบบของยิว หรือแม้แต่ของไทยเอง แนวคิดเกี่ยวกับอัญมณีกับ ๑๒ ราศีนี้ ก็เป็นอีกแนวคิดหนึ่งในการเลือกอัญมณีประจำราศีตามอิทธิพลแห่งดวงดาวและธาตุ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดความเป็นไปในธรรมชาติและวิถีชีวิตมนุษย์

ผลการวิเคราะห์ที่ได้ยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับค่านิยมความเชื่อของคนไทยในงานวิจัยอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือ งานวิจัยของ วงเดือน คัยนันท์ (๒๕๔๗) พบค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อพันธุ์ไม้มงคล ๓ ประการ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความมั่งคั่ง ค่านิยมเกี่ยวกับความปลอดภัย และค่านิยมเกี่ยวกับการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและอายุยืน งานวิจัยของ อำนาจ ปักษาสุข (๒๕๕๐) พบค่านิยมที่สะท้อนจากนามฉายาของพระสงฆ์ไทย ซึ่งจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา โดยส่วนของค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ประกอบด้วย ความเจริญรุ่งเรือง เกียรติยศและอำนาจ ความงาม และความสุข งานวิจัยของ กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ (๒๕๕๑) พบค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อยันต์ของคนไทย ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่งค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลอยากจะมีอยากจะได้ หรืออยากจะทำให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง ครอบครัว หรือวงศ์ตระกูล ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประการ ได้แก่ ความมั่งคั่ง ความเจริญรุ่งเรือง ความสุข และอำนาจ งานวิจัยของ พรสรัญ แสงปรีดีกรณ์ (๒๕๕๒) พบค่านิยมของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อรุ่นจตุคามรามเทพ ได้แก่ ความมั่งคั่งร่ำรวย การมีอำนาจบารมี การมีความสุข การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การยกย่องบุคคลสำคัญ และการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และงานวิจัยของ กฤติกา ชูผล (๒๕๕๔) พบค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความสำคัญของครอบครัว ค่านิยมความภาคภูมิใจในตนเอง ค่านิยมในการให้ความสำคัญต่ออาชีพเรือประมง และค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ชัยชนะ และความ มั่งคั่ง

สรุปผลการศึกษา

จะเห็นได้จากผลการศึกษาและผลการวิเคราะห์พบว่าการศึกษา เรื่อง “ชื่อโพนในจังหวัดพัทลุง: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ทางความหมายของชื่อโพนในจังหวัดพัทลุงได้สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทยผ่านการตั้งชื่อ เมื่อจัดระบบความสัมพันธ์ขึ้นเป็นกลุ่มในการจำแนกได้ทั้งหมด ๑๒ กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชื่อเสียงและความเจริญรุ่งเรือง กลุ่มความหมายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ทำโพน กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงาม กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับชัยชนะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเสียงของโพน กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสถานที่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเชื่อ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับประวัติเจ้าของโพนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของโพน กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของคนไทยหลายประการ ได้แก่ วิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับธรรมชาติ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับวิทยาคม ความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับบุคคล ค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง การต่อสู้เอาชนะ และความยิ่งใหญ่มีอำนาจ

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แนวคิด “**อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics)**” ผ่านการวิเคราะห์ คำศัพท์ (ชื่อโพน) ทำให้สามารถเข้าถึงระบบปริชาน ซึ่งหมายถึงระบบความรู้ ความคิด มโนทัศน์ และสะท้อน วัฒนธรรมพื้นฐานของกลุ่มชนได้ ทั้งนี้ “โพน” นับเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาว พัทลุงที่ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นตลอดมา ดังนั้นสมควรที่อนุชนรุ่นหลังได้ร่วมกันอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไปเพื่อไม่ให้เลือนหายไปตามกาลเวลา..

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๒). **พิธีกรรมและประเพณี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เทศบาลเมืองพัทลุง. (๒๕๕๙). **คู่มือการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง** ตอน “มารวายนำเที่ยวเมืองลุง”.

ประยูร อุคชาภูษะ. (๒๕๕๖). **อัญมณีกับ ๑๒ ราศี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

ยศ สันตสมบัติ. (๒๕๓๗). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๖**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

สุชา จันทน์เอม. (๒๕๓๓). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (๒๕๒๔). **พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน**. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เสถียร โกเศศ. (๒๕๑๐). **ชีวิตชาวไทยสมัยก่อน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (๒๕๕๘). **กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารอื่น ๆ

กฤติกา ชูผล. (๒๕๕๔). **ชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ. (๒๕๕๑). **การตั้งชื่อยี่ห้อของคนไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เทศบาลเมืองพัทลุง. (๒๕๕๖). **เอกสารแบบเสนอรายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖**.

เทศบาลเมืองพัทลุง. **แผ่นพับประชาสัมพันธ์** ตอน โพนมมงคล ๙ หอ. พัทลุง: ฉลาดการพิมพ์.

พรสรัญ แสงปรีดีกรณ์. (๒๕๕๒). **การตั้งชื่อรุ่นจตุคามรามเทพ: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ วัฒนธรรมไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วงเดือน คัยนันท์. (๒๕๕๗). **การตั้งชื่อพันธุ์ไม้มงคลในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วนิดา เจริญสุข. (๒๕๓๒). **นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสุทธิ ไบไม้. (๒๕๕๐). **ธรรมชาติกับวัฒนธรรมและสังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์**. วารสารศาสนาและวัฒนธรรม ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ มหาวิทยาลัยมหิดล.

อำนาจ ปักษาสุข. (๒๕๕๐). การศึกษาการตั้งนามฉายาของพระสงฆ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สัมภาษณ์

กฤต รัชแก้ว. นักวิชาการศึกษา ข้าราชการ จังหวัดพัทลุง. สัมภาษณ์, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

วรรณวิทย์ ขวัญแก้ว. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง. สัมภาษณ์, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.